

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Monopolizált hazafiság.

Zombor, augusztus hó 17-én.

A képviselőház negyedik ülészaka véget ért s a képviselők haza jönnek beszámolni a választásoknak. Szokatlan eset történt az idén, mely nem csak mértékben vette igénybe a honatyák állampolgárságát; a legnagyobb melegekben ott ültek a parlamentben s tárgyalták a közigazgatási javaslatot. Két hónapi kitartás és küzdelem végre hajótörést szenvedett nem az érvek szikliján, hanem azon a modoron, melyet a függetlenségi párt a parlamenti tanácskozásba behozott.

Hízen azt senki sem vitatja, hogy a kormány az lett volna a szándéka, hogy egy két szakaszos törvényt fog szavazás alá bocsájtani, hanem az, hogy az egész törvény még az idén letárgyalassék; s így az, hogy az utóbbi nem történt meg, a függetlenségi párt obstrukciós eljárásának tulajdonítható. Ez tény. Hanem, hogy mi okuk lehet a függetlenségi párt, a tárgyalásnak az obstrukció fegyverével történt megakasztásával dicsekedni, az nehezen érthető. Mert az már csakugyan komikus dolog, ha egy gyenge frakció előáll az ország elé, kezébe veszi a nagy dobót, trombitát s egyéb lármás eszközöket s az így összecsendült publikumnak ezt mondja: Mi vagyunk a messiások, nélkülünk romba dől a haza, elvész a szabadság, a bukás szélére jut az állam, mert azok ott (t. i. az államosítás hívei) ellenségei a szabadságnak, a magyarságnak, szóval mindennek; mi kimondjuk, s te higgyed el nekünk ország! Erre azután megszólal a chorus, szárnyrakelnek a vezérek s a nemzeti szabadság monopoliával bíró védelmezői sirva, jajgatva kiáltanak újra a nemzethez: Ébredj álmaidból magyar, veszted közelg, ha minket meg nem hallgatsz s nem juttatsz a vezetés élére.

És a parlament, kérde az ámitások dacára is józan magyar közvélemény? A parlament, mondják az igaz ügy vértanúi, az egyszerűen nulla, mert nem úgy gondolkozik, ahogy mi, a szabadság apostolai. Mi kívülünk csupa báb, csupa stréber, csupa elv nélküli férfi ül ott. A miniszterek, ne a miniszterek azok meg már alapszabályban véve olyan emberek, kiknek hivatása a vérrel, küzdelemmel szerzett közszabadsági és állami jogok attribútumait a korona által nekik nyújtott ollóval lassan-lassan lenyesni.

Hát nem komikus jelenség ez! A független-

ségi párt az elfogultságban (midőn kizártnak szereti és akarja tekinteni, hogy más pártbeli is közreműködhetik az állam javára, annyira ugyan még nincs, hogy a jó szándékot minden esetben kizártnak tekinteni) annyira megy, hogy éppen nem lenne mit csodálkozni, ha egyszer azzal állana elő, hogy a haza boldogsága érdekében szükséges, hogy az ő nézetük, az ő felfogásuk a csálhatatlanság pecsétjével ruháztassék fel s egyáltalán ne lehessen vitatkozni a felől, valjon helyes-e az, amit ők tartanak, vagy nem.

És ezen magát csálhatatlannak hívó frakcióval szemben ott ül a parlamentben egy háromszor akkora párt, melynek kétségkívül nagy bűne, hogy kellő szerénységgel ugyan, de mégis elég vakmerően azt gondolja, hogy az ország közvéleményét ő képviseli, az ország ügyeinek vezetésében őt illeti a döntő szó s hogy bir annyi talentummal, hogy a nemzeti mandátumnak megfeleljen. Csendben, békén viseli magát s mosolyog a theatrális látványokon.

Ez a komikus oldal. A komoly oldala a dolognak — s bizony ilyen is van — az, hogy ennek a kisebbségnek volt és van akkora fegyver a kezében, hogy képes megakadályozni egy, a nagy többség, az ország által alapelveiben helyeselt organikus reformot, képes gátat vetni a békés törvényhozási működés elé. Politikai terrorizmus ez, a kisebbség terrorizmusa, mely mindenkor, ha nyilatkozik, igen veszedelmes tünetnek tartandó.

Honnan meríti a függetlenségi párt a jogot a kisebbségi terrorizmus eszközének alkalmazására? Egyes egyedül a saját meggyőződése csálhatatlanságának elképzeléséből. Ezt azután fel-fújja az ország előtt végső szükségé, magát feltolja az ország megmentőjévé, akinek kötelessége a romlást még terrorizmussal is megakadályozni. De hát ki van mellettük? Az egész ország felel a chorus? De hát honnan van joguk ezt gondolni? Ők azt hiszik. Mire támaszkodhatnak, a nemzet látható közhangulatát kifejező tényleges többséggel szemben? Semmire, azaz ismét csak arra, hogy az ő lelkiismeretük azt mondja, hogy ők az igazi szabadság védelmezői. Vagy talán hivatkozhatnak arra a közhangulatra, melyet sajtójuk napról-napra félre akar vezetni s az ilyen kép gyakorolt nyomás következtében félrevezetett s egyesek részéről nyilatkozó hangulatot merik az ország közvéleményének tartani?

Ezen semmivel sem indokolt kisebbségi terrorizmus, illetve a kisebbség elhatalmasodásának ilyen nyilatkozata a veszélyes tünet, mert megtámadja a parlamentarizmus alapját s lehetetlenné teszi a parlamentarizmus elvei szerint való kormányzást.

Vannak megengedett és meg nem engedett fegyverek. A kisebbség omnipotenciája nem normális állapot, akik erre törekuszenek, akik ezt helyeslik, azok ellenségei a parlamentarizmusnak. Javasolták, hogy a többség a parlamentáris elvek békés keresztülvitele céljából és érdekében tegyen oly intézkedést, mely biztosítsa a többség jogait. Hozzanak be olyan szabályokat, mely a parlamenti obstrukciós eljárásnak, az egész törvényhozói működést megbénító hatását lehetetlenné teszi. Ezt is meg lehetne tenni.

Tessék Franciaország, Olaszország vagy Anglia e szabályzatait megtekinteni, a szólásszabadság elfajulása mindezen országokban meg van akadályozva.

A kormány s a többség, dacára, hogy meggyőzőbb alkalom nem szükséges, mint a függetlenségi pártnak a közigazgatási javaslatnál tanusított eljárása, nem nyult ez eszközökhöz. S ezt helyesen tette.

A szólásszabadság annyira vérvé vált nemzetünknek, hogy ez idő szerint inkább hagyják kitombolni a vihart — pedig elég kárt okoz — minthogy olyan fegyverhez nyuljanak a függetlenségi párt obstrukciójának viszonzásául, melyet a parlamenti szólásszabadság minden barátja Magyarországon csak a legvégső esetben tart alkalmazandónak.

A képviselők, mikor haza szélednek, nem fogják választóik előtt titkolni azt az eléggé sajnálatos tény, hogy törvényhozói működésük a kisebbség terrorizmusa következtében akadályokba ütközött, de meg is fogják tudni indokolni a szabadelvű párt eljárását az ország választó közönsége előtt s nyugodtak lehetnek, mert az ország s különösen megyénk közvéleménye, melynek a szabadelvű párthoz való ragaszkodásához szó sem fér, helyeselni fogja higgadságukat, helyeselni fogja az ország érdekében tett s az erőszakosság látszatát is kerülni akaró politikai tapintatukat s nem fogja elhinni a függetlenségi pártnak, hogy csak egy hazafiság létezik s ez a függetlenségi párt monopoliuma.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Tavaszi bájos este ...

Tavaszi bájos este volt ...

Az égen némán feltűnt a hold;

Templomba mentek jámbor vének ...

Félénk hangzott a templomének.

Arcodon voltam elmerülve ...

Te — fáradtan egy kővén ülve —

Kimondtad végre kéjes szavad:

Szeretnem téged joggal szabad.

Örömtől szívem nagyot dobban ...

Szemedbe nézek mélyen, — s onnan

Látom, hogy szívből jött e szavad:

Szeretnem téged joggal szabad.

Mentek a vének ... szünt az ima:

De imát adtál te ajkimra,

Hál' imát mondtam, hogy ez szavad:

Szeretnem téged joggal szabad.

A nap már eltűnt ... ragyog a hold,

A templomudvar üres, kiholt.

Visszhangzik benne édes szavad:

Szeretnem téged joggal szabad.

S bármerre menjek, sorsom ha int:

Szép szemed mindig felém tekint,

Szívemben mindig hangzik szavad:

„Szeretnem téged joggal szabad!“

Schlöss Sándor.

A PÁRVIADAL UTÁN.

Irtá: Cautulle Mendés.

— Igen nagyon komoly!

— De csak nem öltem meg?

Nem kapott többé feleletet. Nehéz lélegzettel hajolt le a négy tanu és két orvosból álló csoporthoz, a nélkül hogy bátorsága lett volna még egy lépést tenni. Ugy tetszett neki, hogy nincs többé joga saját szemével meggyőződni a dolog állásáról. Halk hangon hebegte:

— Kérem mondják meg, hogy áll a dolog. Talán csak könnyű sebestülés?

Mindenki hallgatott. Ez általános némaságban, még két barátja részéről is, akik segédei voltak, elítéltetését látta. Eszébe jutott, hogy iszonyu szűrást tett, érezte a mint kardja hasába hatolt; hegye azonban talán esontban akadott meg. Ezt remélte. De miért nem beszélnek vele többé, miért tolongnak oly lázas mohósággal az eleső ember körül, ki kezével a levegőbe kapott és a szemét forgatta. Egyszer az orvosok egyikének ajkáról elröpült a szó:

— Meghalt.

A csoport felbomlott, egyik ember a másikat toltá félre, hogy helyet csináljon magának. Őt egy ily lökés ledöntötte volna. Mintha őt elűznék, a nélkül, hogy rá is pillantanának. A dühöt állatéhoz hasonló hangon ismételte: Meghalt! Meghalt: s átfutott a rózsával és virággal csérjével tele kerten, melyet barátja a párbaj színhelyétől engedett át neki, homlokával egy fatörzsbe ütődött s nem érezte az ütés erejét; tovább futott ki a rásos ajtón s egyszerre az utcán volt, kezében még mindig a kardot tartva.

Igy futott a folyó partján menekülő gonosztevőként. Mit tett a karddal. Talán a bokorba dugta, talán a folyóba dobta, meghatározott gondolat nélkül menekült, csupán ama szükségérettől lovalva, hogy el-e a helytől, hol embert öl. Sebes futásában nemsokára elfogyott a lélegzete. Végül, tovább képtelen levén menni, ledobta magát az utcát mind a két oldalon szegélyező gyepre.

Itt rendbe szedte gondolatait és teljesen felfogta de borzalommal, hogy mit cselekedett.

Az, akit megölt a párbajban, barátja, legjobb, legrégibb barátja volt. Mint gyermekek együtt játszottak a vidéki város fasoraiban, ez volt mindakettőjüknek születéshelye. Azután ismét a kollegiumban találkoztak: együtt dolgoztak és játszottak: sohasem lehetett őket egymás nélkül látni, Párisban kerltek újból össze, a diákéletben; együtt élvezték a pompás kirándulásokat a Clamart-erdőbe fiatal, csinos lányok társaságában, kik egész délután kacagtak s azután semmit sem csináltak abból, ha az ifju uraknak nem lévén pénzük kocsiára, este gyalog kellett visszatérniök Párisba. Azután jöttek napok, midőn nem ebédelték és reggelijük is szűken telt és éjjek, midőn azt sem tudták, hol haitsák le fejüket, a lebu-jok egyikében vacsoráltak, hol a vendéglős hitelezett nekik. Azonban nem maradhat az ember mindig boldog. Megjöttek a békés munka, a komoly gondolatok évei és mint érettkoruk csak úgy szerették egymást, mint fiatal sze-leburdi korukban. A mi bennük csak pajtáskodás volt, szilárd barátsággá fejlődött. Becsvágyuk ugyanegy célt követett, mint régebben, ábrándjaik is közösek voltak. Dolgoztak, vagyont szereztek, áttörtek az akadályokon, melyeket a végzet hengerített utjukba és mindegyikük annyival boldogabb volt, mert tudta, hogy a másik is boldog, mint ő.

Egyszerre azonban megjelent életükben Ő.

Ő, az imádatra méltó, az imádot hölgy! Még most is, a borzasztó aggály pillanatában, újra meg újra éledő elragadtatással gondolt a percre, midőn őt, mint fiatal leánykát látta első ízben s mily gyorsan lebecsá-totta ablak függönyét, de nem elég gyorsan, hogy őt megakadályozza a szemében rejlő kis menyország meg-bámulásában.

Egy városba utazott, hol senkit sem ismert. Itt látta a leánykát először, amint ablakánál ült. Mődját ejtette annak, hogy az öregeknél, hol a lányka lakott, bemutatatta magát. A lányka szegény árva volt, de mit tesz az, mikor oly szép, oly éreynes s ha közelében volt, mintha a közeli virággó berek illatát érezte volna.

Helyi és megyei hírek.

A király születésnapja. Ma, kedden van Ofelségének születésnapja; a helybeli róm. kath., ugy a gör. kel. templomban ünnepélyes istentisztelet tartatik ez alkalommal, melyen az összes polgári hatóságok, ugy a katonaság tisztikara részvesz. A róm. kath. templom előtt egy század honvédgyalogság fog disztúzeteket adni a mise alatt. — Délben az Elefánt szállodában ugy a cs. és kir., mint a m. kir. katonai tisztikar igen fényesen igérkező tiszt bankettet fog rendezni.

Szent István napja. Szent István király napján a róm. kath. templomban ünnepélyes istentisztelet lesz, melyen városunk hatóságai testületileg vesznek részt. Ki fog vonulni a katonaság is.

Áthelyezések. A m. kir. pénzügyminiszter Kurz Bálint pénzügyi biztost a zombori m. kir. pénzügyorségtől a kolozsvárihoz, — helyébe pedig a tordai pénzügyorségtől Hattala Tamás pénzügyi biztost helyezte át.

Kinevezés. Kaiser Károly ó-becei V. oszt. kir. adótiszt kinevezetett a lippai kir. adóhivatalhoz IV. oszt. adótiszté.

Kinevezések. Szigethy László szabadkai kir. törvényszéki díjnokot a zentai és Schier Vilmos ugyan-csak szabadkai kir. törvényszéki díjnokot a hajai kir. járásbíróshoz irnokokká nevezték ki.

Zenés mise. A zombori kaszinó-egyleti dalárda által a király Ofelsége születésnapja alkalmából ma reggel 9 órakor és Szent-István király ünnepén (csütörtökön) délelőtt 10 órakor előadandó zenés misében Berger Antal karnagy vezetése alatt harminchatan működnek közre; és pedig az énekharban: Dalmay Pálné, Fejér Eulália, Császár Stefánia, Francz Etelka, Pelikán Mariska, Rezsny Iona, Ripczó Hermin, Staudacher Mariska, Szabácsy Anna és Wolf Ida nrhölgyek, valamint Bergmann Ágost, Csarsch Sándor, Feuermann Manó, Goeser Vitusz, Karvázy József, Pribil Ernő, Raisz Lajos, Rác Soma, Sörös Antal, Thim József és Valtér Nándor urak; — a zenekarban: Bárcei Iván, Bieber Gyula, ifj. Csermák József, Endrédi Márton, Herczenberger Károly, Jerger János, Kiss Pál, id. Mayer József, ifj. Mayer József, Perviz Sándor, Schusztar Adolf és Staudacher József urak, meg egy kürtös és egy trombitás. — Betétek lesznek ma: „Domine ne fure tuo arguas me“, Weisz Lőrincétől, éneklő Fejér Eulália kisasszony, és „Salve Regina“, Saar Lajostól, éneklő Dalmay Pálné urnő; — csütörtökön pedig: „Ave Maria“, Rokitsky Viktoról, éneklő Szabácsy Anna kisasszony, és „Esto mihi“, Weisz Lőrincétől, éneklő Dalmay Pálné urnő, kísérik Paul Kálmán ur gordonkán és Bieber Gyula ur harmoniumon. Mind a két alkalommal a mise végén a vegyeskar Erkel Ferenc „Himnusz“-át fogja zenekar-kisérettel énekelni.

Az ó-kanizsai és martonosi marharakodó vasuti állomáshoz felügyelő bizottsági taggá Kossányi János kanizsai állatorvost rendelt ki a földművelésügyi miniszter.

Lemondás. Horovics Lipót, zentai számvevő, benyújtotta lemondását. Ez állásra Kiss Simon lett helyettesítve.

Kerti dalestély. A zombori népköri iparos dalárda 1891. évi augusztus hó 20-án, Szt. István napján, a népkör kerti helyiségében, saját pénztára javára, táncal egybekötött kerti dalestélyt rendez, melyre a nagyeredmű közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: 1. „Magyar király indul“, Huber Károlytól. Zongorakísérettel előadja a dalárda. 2. Hármás (tercet) „Don Sebastian“ című operából, Donizettitől. Zongorakísérettel éneklők Szigethi István, Haasz Gyula és ifj. Csermák József urak. 3. Gondzós (Bordal). Flotov Fr. Éneklő a dalárda. 4. „Büvös vadász“ (Freischütz). Grande Fantasia de Concert, Sydney Smithől. Zongorán előadja ifj. Csermák József ur. 5. „Nemzeti ima.“ Bartai Edétől. Előadja a dalárda. 6. Könyv és mosoly. Magyar népdalok Szentirmay Elemértől: „Buzakalász.“ „Dal a Sugár Jancsíról.“ „Bécsi kendő.“ „Száll a madár.“ „Is, is, is.“ Előadja a dalárda. A szünetek alatt Kolompár Sándor zenekara fog játszani. Belépő jegyek 50 krjával Kollár József ur könyvkereskedésében előre is válthatók. —

A lányka szerette őt, ő nőül vette. Az eddigi kis városi nőcske az öltözés és művészet varázsa által feltűntést keltő ragyogó párisi nővé változott át. Sokáig élvezte a hasonlíthatatlan kettős gyönyört, hogy nejeül a nők legszebbikét és házi barátjaul a legderekabb, leghebbebb barátot bírta.

Igen sokáig, a borzasztó estéig, midőn egyszerre ajtó nyitott és feleségét barátja karjaiban lepte meg, ki csókokkal borította arcát. Miért nem rohanta meg őket, miért nem tépte szét őket fogaival és körmeivel? Mert boldogtalanságának hirtelen támadt tudata megdermesztette őt s megfosztotta erejétől.

A szeretőt a szégyen, vagy a félelem mohóságában engedte futni; hidegen pillantott a hűtelen asszonyra, ki haját tépte és zokogott s amint ő egy lépést akart tenni, a nő, mint élettelen fadarab rogyott le. Csak másnap reggel ébredt teljes tudatára szerencsétlenségének. A harag kerekedett ismét felül bensejében. Az elvadult féltékenység hangján kiáltott s minthogy a gyalázatos asszony nem volt ott és nem fojthatta meg, segédjeit küldte az áruháoz, ki őt boldogságától és becsületétől fosztotta meg.

Ami a vétkes nőt illeti, kit nem látott többé, már nem érzett haragot iránta. Nagyon szerette őt arra nézve, hogy most gyűlölni tudná. Mentő okokat keresett számára. Hogy elfordult tőle, ez kétségtelenül azért történt, mert ő nem volt képes szerelmét megőrizni és ha magát másnak engedte át, ez mindenesetre azért történt, mert ezt a másikat örjögéssel szerette. Nem tartozott ama nők közé, kik muló szeszélyből, egy csók gyönyöréért kötelességüket megszegik. Csupán igazi, nagy szerelem buktathatta őt meg. Sohasem fogja többé csókolni azt az arcot, melyet már csókol; örökre elváltak: ő azonban nem utálta, nem vetette meg őt, ellenállhatatlan szenvedélynek esett áldozatul.

De őt, az ál-barátot, a hűtlen vendéget vadul gyűlölte. Az előző egész napon csupán arról a kéjről álmodott, hogy kardját az áruló testébe meríti s mind mélyebbre-mélyebbre taszítja. Mily hasonlíthatatlan öröm lehet az, a kard kiluzásával látni a sebből kiömlő vért!

Kedvezőtlen idő esetén a dalestély elhalasztatik. — Kezdeté esti 8 órakor.

Erdőőri szakvizsgák. Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október hó 19-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Mármaros Szigeten, Debrecenben, Kolozsvárott, Székely-Udvarhelyen, Brassóban, Nagyszombatban, Temesvárt, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen a vármegyházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni. — Felhivatnak mindazok, kik ezen szakvizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat a vizsgák székhelyére nézve illetékes kir. erdőfelügyelőhöz nyújtsák be.

Huszárok gyakorlatai. A 4. számú honvéd huszárezred I. osztálya, mely Baján állomásozik, — Almás szándékozik gyakorlatait tartani. Kérelmet intéztek a megye alispánjához, hogy Almás határát e célra engedje át.

A honvéd tartalékos legénység e hó 19-én vonul be 35 napi fegyvergyakorlatra. E hó 26-án lesz ezeknek a koraori erdő mellett a lapunkban multkor már jelzett harczerű lögyakorlata.

A szabadságharc emlékei kiállítása. Budapestről írják: Megtekintve az 1848—49-iki szabadságharc emlékei kiállítását, meggyőződünk, hogy a szent ereklyéket — dicső multunk immár csöndes tanuit — bárki is, kiben hazafias szív dobog, nagy élvezettel fogja megtekinteni és sok tanulságot fog belőlük levonhatni. Az egész kiállítás 7 termet foglal magában. Legérdekesebb tárgyait a rendkívül sok csataképek, arképek, vértanunk és nagyjaink ereklyéi képezik. A nagyteremből feljutunk a felső nagyterembe. Tiszteletteljes elfoglaltság érzete vesz itt rajtunk erőt, mert csakhamar észrevesszük, hogy itt minden Kossuth. Látjuk őt családjában körében, a nép között, az országgyűlésen, munkaközben stb., mintegy 250 kép s mindegyik más-más kiadvány. A nagyterem folytatását az aradi szoba képezi. Itt vannak elhelyezve az aradi vértanuk relief szobormintái, melyeket Zala György készített és minden pozsonyi, pesti stb. vértanuk olajfestett nagy képei. A bejárat mellett levő 3-ik nagyteremben van Iona szabadságszobor mintája. Itt van továbbá Osztrovsky József kur. tanácselnök, 1848—49-iki aradi kormánybiztos, remek filigran faragványu tabernakulumja, melyet a jostadtai fogságban készített. Ki vannak állítva Osztrovsky egyéb gyönyörű rafaragványai is, melyek bármely képfaragó becsületére válnának. E teremben van elhelyezve 80 olmtüzi magyar rab olajképe is, melyet Tóth Ágoston, szabadságharcunk derék bajnoka, az olmtüzi börtönben festett. Képvisele vannak a szabadságharc különféle fegyverei a primitív kasztól az ágyukig. Husz honvéd fog a kiállításban öröködni, valamennyi más-más 48/49-es honvéd egyenruhában (lesz tüzér, vadász, ötféle lovas stb.), felelevenítve előttünk a szép mozgalmas napok alkajait. Valóban nagy és nemes feladatot teljesített a kiállítás rendezése, midőn szabadságharcunk eme dicső emlékeit így lehető legteljesebb együtteségében és eredetiségében iparkodott a magyar közönségnek bemutatni. A kiállításra még folytonosan érkeznek küldemények. Így többek közt megyénkől ujabban Krieszhaber József német-palánkai lakos bektöltte a 37-ik honvédvadász zászlóalj zászlóját, melynek Meszlényiné-Kossuth Zsuzsanna volt a zászlóaljosa.

Bács-Bodrogh megyei szini kerület. A szabadkaiak azon terv létrehozásán fáradoznak, hogy megyénkben egy szini kerület létesíttessék, mely lehetővé tenné az aránylag csekélyebb színjáratot publikumu városoknak is jó szintársulatók élvezhetését. Ez ügyben, mint olvassuk, Szebenburger Károly és Vojnits Félix Zombor, Baja, Ujvidék, Zenta, Ó Bece, Ó Kanizsa városokat meg is fogják látogatni, hol az illetékes közegekkel értekezni szándékoznak. Nem ismerjük még a tervezet részleteit s így véleményünk kijelentését későbbre tartjuk fenn, arról azonban már előre is meg vagyunk győződve, hogy nem lenne célszerű a szini kerületet nagyon nagyra szabni, azaz túlsok helyet bevonni. A legnagyobb örömmel fogunk a tervezet hozzájárulni, ha meggyőződünk, hogy ez által Zombor nyomoroságos szinügyi viszonyain valami is lendítve lesz. **Veprovác** községében a ragadós száj- és körümfajás kiütött a barmok között.

A topolyai szerencsétlenségéről, melynek egy reményteljes ifju élet esett áldozatul, e hó 12-éről kelteve e következő — lapunk mult számára már el-késétt, október vasszük: Folyó hó 11-én reggel 6 órakor Radány Félix, özvegy Radány Bertalané, helybeli gyógyszerész husz éves egyetlen fia, harmadéves jó-gász, barátjával Radimetzky Ferivel fürjezni mentek, Radimetzkyék szállására érve, a kocsiból, a melyen ki-jöttek, a lovakat kifogatták és miután egy darabig ered-ménytelenül lövöldöztek, egyik gazdasszonynál reggeliztek. Reggeli után ismét a kocsira ültek, a honnan feek-kékre céloztak; de miután ezt is csakhamar megunták, Radány proponálta, hogy menjenek a közelben dolgozó cséplőgéphez kivekét háynni. A mint a kocsiról leszáll-tak, Radimetzky Feri puskája, melynek ravasza fül volt húzva, véletlenségből elslött és a Jöves a kocsiról lelépő Radányt mellbe találta, a ki néhány perc mulva a lövés következtében meg is halt. Képzeltetni, mennyire meg-ijedt Radimetzky, a ki kétségbeesetten segélyért kiáltott. Csakhamar odafutottak a szerencsétlenség színhelyére a közelben levő Limbek és Pataki községi esküdték a vér-ben fekvő Radányt a folyosóra vitték és gyorsan orvosot küldöttek. Dr. Hadzsy János nemsokára ki is jött, de ő csak a beállott halált konstatalhatta. A szerencsétlenség bire erre 9 óra felé nyilsebesen terjedt el a városban, a bíróság részéről Malonyay Ignác járásbíró, továbbá Császár Péter főszolgabíró intézkedtek, hogy a holttestet mielőbb a szülői házba vitessék. Leírhatatlan az anya fájdalma, a kinek a csak pár órával ezelőtt friss egysz-ségben távozott fiát, mint halottat viszontlátnia kellett. Nagy fájdalmában eleinte könnyeket sem hullatott, csak kezeit tördelve térdelt szeretet fia holtteste előtt. Az eset általános részvétet keltett, a lakosságot folytonos izgatásban tartja. Ma reggel dr. Koch Mór járásorvos és dr. Hadzsy János községi orvos a holttestet fölbon-colták és konstatalták, hogy a golyó a jobb hón alatt a mellkasba behatolt, ott a fővérényeket és a tüdőt összeroncolta, minek folytán a hirtelen halál beállott. Az ily váratlan módon korán elhunyt reményteljes ifju temetése délután 6 órakor ment végbe. Már korán dé-lután gyűlt össze a főutcán a nép, hogy a temetést végig nézhesse. Szébbnél szebb koszorúk, többnyire élő virá-gokból fonva, a hosszú szallagokon feliratokkal ellátva, díszítették a gyászkocsit, a melyet négy feketébe öltözött ló vont és a melyet a helybeli fiatalság vett körül. Miután Bóbits Károly prépost fényes segédlet mellett az egyházi teendőket végezte, a tömörked népből álló gyászmenet megindult. E hó 14. reggel 9 órakor a helyb. róm. kath. templomban a boldogult lelkiüdvéért gyászmise tartatott. Béke lengjen porai felett!

Egy millió kölcsön története. Szabadka már két év óta kívánna egy millió frtg terjedő kölcsönt felvenni, melyből részben régebb és drágább ka-matu adósságait fizetné, részben pedig iskolákat és egyéb közintézeteket építene. Hosszabb vajudas után a városi tanács megkötötte a fővárosi hitelbankkal a szer-ződést s ezt jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjesz-tette, a mely azt el is fogadta. Némethi Mátyás és Mílo-szavlyevics Milan városi bizottsági tagok a határozat ellen felebbezték s az utóbbi, mint ügyvéd, a bajmoki közbirtokosság nevében a város földjeinek egy részére igénypert jelentett be, oly földekre, melyek jelzálogul voltak kikötve. Ennek az lett az eredménye, hogy a hitelbank elriadt s a kölcsön meghiusult. Később a felebbezést visszautasították, a per sem indult meg s erre a bank újból megkezdte a tárgyalásokat, melyek végre befejeződtek, azonban a pénzügyi viszonyok változtával árfolyamkülönbözet és kamattöbblet címén a várost 30,000 frt kár érte. Már a multkori közgyűlés alkalmával bejelentette a polgármester, hogy a két bi-zottsági tag ellen kártérítési pert fog indítani. A kár-térítési pert a legközelebbi közgyűlésen fogják tárgya-lás alá venni. Ezt a vitát az egész város nagy érdeklődéssel várja.

Eljegyzés. Sároi Szabó László, városunk II od mérnöke, eljegyezte Veszelszky Ida kisasszonyt, Veszelszky Péter földbirtokos leányát.

Alapítvány gyűjtés. A budapesti zene- és színművészeti akadémia felkérte megyei törvényhatósá-gunkat, hogy nevezett intézetet alapítvány tételével tá-mogassa.

Amint egymással szemtől-szembe álltak a küzdterén, karja reszketett; nem a félelemtől, hanem a dühtől. Mindent feledett, amit a vívóiskolába tanult. Egész keblét kitárta, nem gondolt a támadás elhárítására, hanem csak találni akart, átszurni, ölni. Itt-ott a kard is terbére volt. Gyorsabban végzett volna, ha pusztá kézzel megfojthatja. Örtült kiáltással robant ellenfelére és kardját szívbe döfte. Most az országuton tévelygett. Gyűlölettel kielégítve, tompa, iszonyu fáradtság maradt benne vissza. Embert őlt! Mőgötte titokzatos és borzasztó valami volt, melyet holttestnek neveznek s az a holttest azé az emberé volt, kit ő mindenek fölött szeretett. Forró könyek törtek elő szeméből, azonban kocsizörgés verte fel gondolkodásából, fejével a kocsit felé fordult.

A kocsin kihajolt a nő, fájlle és csipkesuhogással. Cipőcskéjének hegyével a járdára lépett. A férfi felismerte őt a fátyolon keresztül. A nő reszkető hangon szólt:

— Oh, hála Istennek! Ön az? Ön az valóban?

A férfi nem mert válaszolni. Oly iszonyu volt a dolog, amelyet meg kellett neki mondania. Lehajtotta fejét; hallgatott; szégyenlette gyilkos voltát.

— Oh, kérem szóljon ön! Ön oly merev! Talán meg van sebesülve?

Vége így szólt:

— Nem, nem vagyok megsebesülve.

— Ah, kiáltott fel, a kocsiból kiugorva.

— De ő? ...

— Ő?

— Meghalt.

Erre a nő nyakába borult.

— Téged szeretlek! téged szeretlek! Jól tetted, hogy megölted őt, te hős vagy és bátor. Ha azt hiszed, hogy bántódom halála miatt, nagyon tévedsz. Én nem szerettem soha, soha! Halod? Vannak esték, midőn mi asszonyok megbolondulunk és ha az ily estén magunkra vagyunk, elég egy merész vallomás, hogy fejünket vesztjük. Nem, nem a fejet, hanem a szívet. Te vagy egyedül, akit inádotk, akit mindig inádotk. Most men-

jünk, ne törődjünk sem az élőkkel, sem a holtakkal. De jöjj. Mondom neked: csak téged szeretlek.

A férfi néma bámulattal tekintett reá.

Tehát ez a halál, mely az ő beteges lelkét annyira győrti, őt nem is hatja meg, őt, az áruló büntetését! Ellenkezőleg örül rajta; boldognak érzi magát.

— De jöjj már — ismétlé a nő, miközben vissza-dobta fátyolát; egész lénye bájít, illatot lehel s piros ajkát nyújtotta neki, mely a csókért való vágytól égett.

Végül felelt neki, de az álmodónak határozatlan hangján:

— Igen, megyek, de kissé ideges vagyok? nem akarok kocsikázni.

— Igen, menjünk gyalog, szólt a nő vidáman, karját férje karjába öltve. Elmondod nekem a közelebbi részleteket. Hirtelen megölted, vagy hosszantartott a küz-delem? Fogadok, hogy félt. Nem volt hős, mint te. De mi a bajod, nem felelsz. Hiszen van okom, mindent tudni.

— Bizonyára.

Egy hidon mentek át.

— Nézd, — szólt a férfi — ott balra, ama nyar-fák mögött, azt a vöröstéglából épült házat.

— Annak kertjében, a fasorban verekedtünk.

— Ah!

— Igen, ott esett el.

— Megmutatod nekem a kertét, — ugy-e?

— Igen, holnap vagy holnapután.

— Mily udvarias vagy.

Különböz az hiszem, a kertét innen is megnéz-heted. Lépj csak közelebb a karfához, hajlj előre kissé. Ugy! még jobban, amennyire bírsz. Tudod, ott a nyarfák mögött, hajlj még kissé előre.

A nő felsikoltott. Férje megragadta lábát s a hid karfáján át bedobta őt a vízbe. Szoknyája felhőlyagzott, de aztán egészen elmerült.

Férje pedig tovább ment a faluba, hol elfogták ezt a gonosztevőt, ki nem elégedett meg azzal, hogy embert ölt, hanem egy nőt is a habokba fullasztott.

zési gyatt

Három angol. Három angol ur, a Ferenc-
csatorna részvényesei, érintették a múlt héten városunkat.
A három angol a Fekete-erdőnél, a Duna eredeténél, tilt
egy vitorlás ladikra s azon csolnakáztak le egész Bez-
dánig: itt esavargózásra ültek s elmentek Földvárig. A
Duna vidékéről elragadtatással beszélnek, mi meg ter-
mészetesen bámoljuk a vállalkozó szellemet, mely igazán
csak angolokban lakozik.

Távózó szintársulat. Batosy szintársulata,
mely közel négy hétig működött Palicson, a múlt héten
bucsozott el a fürdő publikumtól. Általában sikertelnek
tartják a szintérvadot, mert habár az anyagilag nem úgy
sikertelt, amint azt óhajtották, de bukással vagy anyagi
elzárkással nem is végződött; sőt tekintve, hogy egyéb
kisebb közösekben sem ment volna dolguk jobban,
általában a társulat tisztességesen megélt, és bár némi
városi segélyre is szorult — mit a szabadkai tanács,
tekintve a kezdet nehézségeit és küzdelmeit, meg is
szavazott. — mindazáltal Palics ez első szintérvadját
sikertelnek kell tekintetünk. Valószínűleg minden évben
lesz ezentul Palicson szintársulat.

A nyulak. Augusztus 15-ike rosszul köszöntött
be, legalább a zombori vadászokra. Pedig több társaság
indult ki aznap a hajnali órákban nyulpusztításra.
Bizony nagyon sok sörét meg puskapor maradtatott
meg — legalább az, ami nyulaknak volt szánva —
mert amint halljuk, a vadászok fáradtan ugyan, de
nyulak nélkül tértek haza. Sőt a meglőtt, de meg nem
talált nyulak száma is nagyon lefogyott a vadászok
szájában. Pedig sok ember szeretett volna augusztus
15-én nyulpecsenyét kaparítani, később már úgy sem
vittas. Nagy a lehangoltság. Ilja mikor olyan sok az
orvadász, meg széthord a puska, nem száraz a puska-
por: vagy talán kevés is a nyul. Nagyra becsüljük a
zombori vadászokat s így az utolsó óknak tulajdonítjuk
a gyászos eredményt. Mintha azonban hallottuk volna
mar ezt az olasz mondást, hogy: Lasciate ogni speranza.

Hány gózkazán van a megyében? Mint
egy hozánk beküldött kimutatásból értesülünk, megyénk
területén, beleértve a szab. kir. városokat, 1243 vizsgá-
lata bejelentett gózkazán van.

**Az orsz. m. kir. zene- és színművészeti
akadémia 1891—92 ik tanévére a zenészet oszta-
lyban** (Andrássy ut 67. sz.) szept. 1—8. napján, a színé-
szeti osztályban (Kerepesi ut 1. sz.) szept. 4—6. között
lehet beiratkozni. A zenészet oszta-lyának három tanfo-
lyama van: 1. akadémiai, 2. zongora-tanárképző (gya-
korló iskolával), 3. előkészítő tanfolyam. Az akadémiai
tanfolyam tanzakai: 1. zeneszerzés, 2. zongora, 3.
magánének, 4. hegedű és viola, 5. gordonka, 6. gordon,
7. orgona. Az előkészítő tanfolyam tanzakai: 1. zong-
góra, 2. hegedű, 3. gordonka, 4. gordon. A gyakorló
iskolában: zongora. A zenészet oszta-ly tanárai: Beli-
czay Gy. (zeneszerzés), Bloch I. (hegedű), Chován K.
(zongora), Erkel Gyula (zongora), Fayl Frigyes (zong-
góra), Gianicelli Károly (gordon), dr. Harrach József
(zenetörténet, zeneesztetika, poe-
tika), Herzfeld Viktor
(zeneelmélet), Hubay Jenő (hegedű), Kassler János (zene-
szerzés, karének, orgona), Palóczy Lipót (olasz nyelv),
Passy-Cornet Adél (magánének), Popper Dávid (gord-
onka), Szabó N. Ferenc (hangszerelés és partitúra-ol-
vasás), Szendy Árpád (zongora), Thomán István (zongora),
dr. Váradi Antal (vers-költészet és szavalás). —
Tandij az akadémiai tanfolyamon a zongora tanzakon
évi 100 frt, a zeneszerzés, magánének és orgona tan-
szakon évi 70 frt, a hegedű (és viola), gordonka és
gordon tanzakon évi 50 frt; 2. az előkészítő tanfo-
lyamon a zongora- és gordon tanzakon évi 50 frt, a
hegedű és gordonka tanzakon évi 30 frt; 3. a gya-
korló iskolában (melybe 8—12 éves gyermekek, egészen
kezdők is felvétetnek) a zongoratanításért évi 25 frt;
4. a zongora tanárképző tanfolyamban (mennyeiben a
jelöltek már bevezették a zongoratanítást) évi 50 frt.
Beiratási díj az akadémiai, valamint az előkészítő és
zongoratanárképző tanfolyamon 5 frt, a gyakorló isko-
lában 2 frt. Fölvételi vizsgálatok szept. 9-én délelőtt
és délután a vonós hangszerekre, szept. 10-én magán-
énekre, szept. 11-én zongorára, 12-én folytatólag zong-
orára, d. u. zeneszerzés és orgona, 14-én fölvétel a
gyakorló iskolába (zongorára). — A színészet oszta-ly-
nak két tanzaka van: drámai és operai. Tanárai:
Beresényi Béla (drámai gyakorlat és színészet elmélete),
Bokelberg Ernő (torna), dr. Csiky Gergely (dramaturgia,
mythologia, lélektan), Erkel Gyula (ének-gyakorlat),
Keresztessy József (vívás), Kobler Ferenc (tánc), Nagy
Imre és Náday Ferenc (drámai gyakorlat), Paulay Ede
(drámai gyakorlat és színészet elmélete), Passy-Cornet
A. és Pauli Rich. (magánének), Rayé Lajos (francia
nyelv), Szabados Béla (ének-correpetitor), Ujházy Ede
(operai színpadi gyakorlat), dr. Váradi Antal (magyar
nyelv, költészet, esztetika, történelem, jelmeztan).
Tandij: az operai tanzakon 70 frt, a drámai tanzakon
30 frt. Beiratási díj 1 frt, belépő új növendékek fölvé-
teli díja 5 frt. A tandij a zenészet és színészet oszta-
lyban egyaránt két egyenlő félévi részletben előre
fizetendő. Szegénysorsu, de kiváló tehetségű és szorgalmu
növendékek tandijmentességet élveznek és ösztöndíjban
is részesülhetnek. A zeneszerzési és operai növendékek
a m. kir. opera, a drámai növendékek a nemzeti színház
előadásait díjtalanul látogathatják. Bővebb értesítést a
zenészet oszta-lyról dr. Harrach József, titkár (Andrássy
ut 67. sz. II. em.), a színészet oszta-lyról dr. Váradi
Antal, titkár (Kerepesi ut 1. sz. III. em.) ad. Budapest, 1891.
augusztus hóban. Az igazgatóság.

Levesbe fuladt. Egy budapesti napilapban
olvassuk: Petyerity Ferenc pusztaradonováci (Bácsm.)
gazda kéteves fia. Mint tudósítónk jelenti, a szeren-
csétlenség úgy történt, hogy a kis fiú játék közben
megesusszott s háttal beleesett egy medencébe, mely
szűz tele volt az aratok számára készült forró levessel.
Az égető fájdalomtól eszméletét veszítette és úgy esett
bele fejével a medencébe, honnan pár perc múlva meg-
fuladván, iszonyúan összeégve huzták ki.

Bucsubál. Az apatini polgári bucsubál mint
minden évben, úgy az idén is kitűnően sikerült. Apatin
egész vidékéről, Szerémség s Baranya megyéből is vol-
tak számosan a bálban, kiknek neveit a túltömöttség
miatt egyenként megnevezni lehetetlen volt. A bál kivá-
lagos kivrágást tartott az apatini polgári kaszinó ter-
meiben.

**Az apatini általános betegsegélyző és temetke-
zési egyet alapszabályai** belügyminiszterileg jóváha-
gyattak.

Kereskedelmi iskolánk. A kereskedelmi
iskola építésének munkálatait már megkezdtek. A kis-
templom-utcai telken már lebontották a kerítés-falat s
az építő téglatát is kezdik már odahordani. Az épület
a jövő év májusban már készen lesz.

Csödmegszüntetés. Adler Salamon topolyai
lakos ellen a szabadkai tszék a csödt megszüntette.
Bírósági végrehajtók panasza. Az igazság-
ügyminiszter díjszabályzatot dolgoztatott ki a bírósági
végrehajtók részére, a melyről az ügyvédi kamarának
és törvényszéki elnököknek e hó végéig véleményes
jelentést kell betérjeszteniük. Maguk a végrehajtók ször-
nyen elégtelnek az új díjszabással és emlékiratot
szándékoznak szétküldeni az ügyvédi kamarához, tör-
vényszéki elnökökhöz, táblai elnökökhöz és tanácselnö-
kökhöz, az összes hazai lapokhoz, ügyvédekhez, ország-
gyűlési képviselőkhöz, hogy azokat sanyaru helyzetükkel
megismertessék. A mozgalom élén a komáromi „Bírósági
Végrehajtók Közlönyének“ szerkesztője áll.

Állatjárvány. A csülkös állatok ragályos szá-
j-és körömfájás betegsége egyre terjed az Alföldön. Leg-
utóbb Szabadkán is föllepet a négyes határbeli gulyában.
Marhalevelek. A zombori kapitányi hivatal
átiratban kérte fel a megye alispánját, hogy intézkedjék,
miserint a közösekben a marhalevelek kiállítására jo-
gosított személyek zavarok kikerülése céljából a marha-
leveleket sajátkezűleg írják alá, s ne csak — mint sok-
szor történni szokott — bélyegzőt használjanak.

Jegyzői pályára készülő fiatal ember,
mint hogy e téren kevés ismeretsége van, ez uton ajánlja
magát az irnokot kereső közösek figyelmébe. Bővebbet
e lap kiadóhivatalában.

Városi ügyek.

A kofák munkaszünete. Lapunkban ismé-
telve felszólalás tárgyát képezte, vajjon az élelmi sze-
reknek a kofák általi elárúsítása vasárnap meg van-e
10 óráig engedve vagy sem? Ugyan e tárgyban Buda-
pest főváros tanácsa felterjesztést intézvé a kereske-
delemügyi miniszterhez, az kijelentette, hogy a „rendelet
II. 16. pontja értelmében minden kereskedelmi és el-
árúsítási üzlet, tehát még akkor is, ha azt a közterület
szolgáló piacokon gyakorolják, vasárnap és szent István
napján d. e. 10 óráig nem kifogásolható.“ Háziasz-
onyaink tehát nyugodtak lehetnek, lehet ezentul vasárnap
is zöldséget venni!

Ehadó. Az ebtartási szabályrendelet szerint a
kutya tulajdonosai a bejelentéseket minden évben újból
tartoznak megtenni. Minthogy ezen határidő az idén aug.
12—19-ike közt tüzettet ki, a kutya tulajdonosokat ez
uton is figyelmeztetjük, hogy a bejelentést ne mulasszák
el, minthogy különben ellenük a bírságolás fog alkalm-
maztatni.

Hírdetmény. Zombor sz. kir. város katonai
ügyosztálya részéről az 1889. évi véderőtörvény utasítás
1. rész 125. §-ának 4. pontja értelmében ezennel köz-
hírtéket, miszerint a folyó új ujoncjutalék részére
besorozott hadkötelesek ajánlása és beosztása az 1889.
évi védtörvény értelmében megejtetvén, a hadsereg
ujoncjutalékának zárszáma a 85/II. sorsszám (Luká-
csevits Lajos) állapított meg, s hogy ennek folytán
Józits József 93/II. Fehér Simon 115/II. Doits Üros
118/II. Szeuszky Gábor 127/II. Refle Erneszt 163/II.
Lalosevits Dusan 175/II. mint ujoncok, Theodorovits
Vlada 180/II. mint póttartalékos és Brkits János 190/II.
mint ujonc a honvédséghez osztattak be; Polzovits Izi-
dor recte Petrovits Todor 42/III. Gyulinac Dávid 104/III.
Vrszajkov Steván 114/III. Sztójacits Negovan 119/III.
Molnar Agoston 111/III. Belyanszki Lázár 128/III.
Kolaris Steván 146/III. sorsszámú itteni illetőségű had-
kötelesek pedig mint fölös számuak a póttartalékba ju-
tottak. Megjegyeztetik azonban, hogy ezen póttartaléko-
sok beosztása a hadsereg — vagy a honvédséghez csak
a végleges számbavétel alkalmával fog történni és hogy
az ujoncjutalékban addig netalán beálló hiány a sors-
számok rende szerint legközelebb következő fölös szá-
muak áthelyezése által fog fedeztetni.

Művészet és irodalom.

Új fali térkép. A cs. és kir. katonai földrajzi
intézet a közös hadügyminiszter urnak jóváhagyása
mellett az osztrák-magyar monarchia és a megszállott
tartományoknak 1 : 900.000 méretű térképét legköze-
lebb magyar kiadásban fogja a nyilvánosság elé bocsá-
tani. — Ezen térkép, úgy mint a német kiadás, hat
lapból áll és könyvmatlag van színezve előállítva. —
Szerkesztése és műszaki része oly módon van keresz-
tíltve, hogy az főleg fali térkép gyanant használható,
és azon minden nélkülözhető részlet mellőztetvén, ugy
a katonai, mint a különböző polgári hatóságok, vala-
mint az iskolák használatára igen alkalmas. — A csik-
közás helyett a terep ábrázolása hipszometrikus módon
eszközöltetett, miután ez a hegyrajzi alkatot nagyban
jól jellemzi és azt által a plasztikáról jobb átnézetet
nyújt, mint sem a csiközás által lehetséges lenne. A
közlekedési hálózat a vasutakat illetőleg teljesen, az ut-
hálózatot illetőleg pedig általánosítottan a hivatalos tér-
képekhez alkalmazkodik. — A politikai beosztás, az e
részben megejtett tárgyalások után, a legújabb adatok
alapján készült és immár kifogástalan; — mely irány-
ban egyébiránt, valamint a közlekedési hálózat és kü-
lönösen a vasutakra nézve, a térkép időközönként nyil-
ván fog tartatni, illetve kiigazíttatni. — Az említett mű
a polgári hatóságoknak és iskoláknak, 4 frt 50 krral,
félárbán bocsáttatik rendelkezésre. Fali térkép gyanant
leendő használat céljából vászonra felragasztva, a be-
szerzési áron felül 4 forint, rudak nélkül 2 frt 50 kr.
Megjelent a Bács-Bodrogh vármegye és e me-
gye szabad királyi és rendezett tanácsa városai területén
levő tüztöltő-tesztületek szövetségének alakulása alkalmából
felvett jegyzőkönyv, és ugyanannak alapszabályai.

AMERIKAIASAN.

A yankee-k világrészéből csodásnál-csodásabb dol-
gok kerültek már napfényre. S ha az ember valami
hóbortról vagy különöségekről hall, bizonyos fölé,
hogy az az új világrészben termett. Előttünk Amerika
még mindig valami misztikus homálylyal körülve-
télte s legfeljebb azok a szegény kíváncsiak mond-
hatnák el, hogy bizony ott sem mind arany, a mi fény-

lik. Egy lapban most arról olvasunk, hogyan figyel-
meztetik az amerikai kiadók előfizetőiket a hátralékos
előfizetési pénzek beklüdsére. Ide igtatjuk a jóízű
sorokat:

Az amerikai lapokban van egy rovat, melyben a
szerkesztő-kiadó feletle sajtóságon figyelmezteti
hátralékos előfizetőit, hogy adósságaikat törleszteni
köteleességüknek tartásák. Ime néhány jellemző példa:

„Azon vagyunk, hogy tisztességes keresztény életet
éljünk s elnyerjük majdan az örök élet koronáját, ha-
nem szeretnők, ha a tulvilági örömeiket önnel együtt
élvezhetnők, a mi fájdalom, csak úgy történhetik meg,
ha velünk szemben tartozásait mielőbb törleszteni fogja.“

„Ki előfizetési hátralékát le nem fizeti, kívánjuk,
hogy soha szép leány ne örvendhessen és mindig
oly helyen lakjék, hol a szomszédságban naponkint
tiz órát kalapálnak a zongorán.“

„Ehes, elasztott szedőgyerekek üldözzék reggeltől
estig az édes álmát; boldogtalan szerkesztői kiadók
éhenvesztett gyermekeinek sírból feljáró szellemei hábo-
rítják.“

„Kívánunk neki tiszta szívből veszedekő feleséget
és füstölő kályhát.“

„Szappanozzák meg választó-vizzel, részeg borbély
borotválja meg kézi fűrésszel és fulladjon meg szemé-
től a varju.“

„Legyen átkozott és ne csinálhasson egész életén
át egyebet, mint oly lapot, melynek előfizetői egytöl-
egyig haszontalan rongyházaiak, mint ön, uram.“

„Éppen most tudósít minket egy előfizetőnk New-
Orleansból, hogy egész életében csak egy kisértetet
látott s annak oly bűnös lelke volt, ki meghalt, mielőtt
előfizetési hátralékát törleszette volna.“

Mások más fogást kísértenek meg. Például:
„Valóban szerfelett csodálatos, meglepő, hogy a
kik előfizetési díjaikat rendszeresen beklüdsik, mind hosszú
életet élnek és természetes halállal költöznek át a más-
— világba.“

„Azt tapasztaltuk — írja egy másik lap, — hogy
a ki újság árával adós marad, veszedelmes lejtőre té-
ved. Szolgáljon ez jóakaró előjelül!“

„Ismerünk egy jóra való, becsületes uri embert,
ki mindig pontos előfizető vala és ime, soha nem bete-
geskedett, tyukszeme, feje nem fájt, burgonyája diszlett,
buzája nem fogott rozsdát, gyermekei miatt nyugodtan
alhatott éjjel és felesége mindig kedves és szeretetre-
méltó vala. Édes olvasóm, beklüdsd-e már az előfize-
tési összeget?“

Magyar anyakönyvek.

A plébániai anyakönyvek magyar nyelven
leendő vezetése tárgyában, mely kérdéssel már rég idő
óta az illetékes körök behatóan foglalkoztak, a kápta-
lani helynök, Mayer Béla bosonai választott püspök
ur 1891. évi július 28-án a következő rendeletet bocsá-
totta ki:

A plébániai anyakönyvek vezetésének nyelve iránt
a nemzetiségi egyenjogúságról szóló 1868. évi 44. t. c.
14. §-a alapján az ugyanazon év december 22-én 2154.
szám alatt kiadott egyházmegyei körrendelet azt hatá-
rozta, hogy tekintettel az egyházmegyében divó több
nyelvre, a könnyen támadható zavarok kikerülése vé-
gett, az anyakönyvek tovább is az egyház nyelvé-
n latinul vezessenek.

Az 1878-ban tartott egyházmegyei tanácsokmány
az idézett rendeletet mihez tartás végett újra meghirdette.
Az ezen rendelkezésekben nyilvánuló böles óvatossá-
gát hosszú évek során át szerzett tapasztalat fényé-
sen igazolta; nem volt ugyanis eset ezen egyházmegyé-
ben, hogy a latin nyelvnek az anyakönyvekben hasz-
nálatá miatt a legcsekélyebb nemzetiségi surlódások
fölmertültek volna, a milyenkéül ellenkező esetben mel-
tán lehet tartani.

Másrészt azonban félreismertetlen, mert tapaszta-
lati tény az, hogy az anyakönyveknek a jelen időben
is latin nyelven vezetése számos nehézséget okoz, mig
ellenben a magyar nyelvnek a lelkesi hivatalvezetés
ezen ágában is kívánatos használata manapság már ko-
moly akadályokba nem ütközik.

Az anyakönyveknek, főkép a polgári élet minden
ágában is rendkívül nagy jelentősége, következképek
gyakori használata, a latin nyelv ismeretének a világi
hivatalokban észlelt fogyatéksága, s az innen eredő
eljárás nehézkesség és lassúság sürgetőleg kívánják,
hogy az anyakönyvek magyar nyelven vezessenek,
— annál inkább, mert a magyar államezsmének az újabb
időkben örvendetes érvényesülése teljesen megszüntette
amaz aggodalmakat, melyek eddig ez irányban a latin
nyelv használata mellett szóltak.

E köztapasztalat eredményeképek tekintendő azon
több magyarországi egyházmegyében több-kevesebb idő
óta divó gyakorlat, mely szerint az állam nyelve az
anyakönyvek vezetésében is uralkodóvá vált.

Ily körülmények között fölütte szükségesnek ta-
lálatik, hogy más egyházmegyek példájára, a hívek
számos igen fontos érdekeinek javára, a kalocsai egy-
házmegyében is visszaállíttassék az 1840. VI. t. c.
7. §-a alapján az 1843. február 6-án 240. szám alatt ki-
adott körrendeletben közölt egyházhatósági határozattal
éltetett és 1850. február 15-ig fennállott gya-
korlat, mely szerint az összes anyakönyveknek nyelve
a magyar volt.

Mihez képest a nemzetiségi egyenjogúságról szóló
országos törvénynek figyelembe vételével ezennel elren-
deltetik, s az anyakönyvek vezetésével megbízott t. c.
Lelkész urak kötelezetenek, hogy folyó évi szeptember
1-től kezdve minden anyakönyv magyar nyelven vezet-
tessék, minden anyakönyvi kivonat ugyanazon nyelven
állíttassék ki.

Magától értetik, hogy az eddig beszerzett latin
szövegű anyakönyvi ivenk addig is, mig az egyházható-
ság által megállapítandó magyar szöveggel ellátott új
ivenk nem lesznek kaphatók, használatban maradhatnak:
de a kitűzött határnaptól kezdve a fölhasználni szán-
dékolt ily latin fölírásu ivenk az illető anyakönyvve-
zető lelkész a latin szöveg alá mindenütt ennek magyar
fordítását beirni, szeptember 1-től fogva pedig anya-
könyvi kivonatot kizárólag magyar nyelven kiadni
kötelek.

Lódiadás és lóverseny Zomborban.

A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület Zomborban, 1891. évi szeptember hó 20-án lótenyésztési jutalom-díjazást és lóversenyt tart, az alábbi programmal.

Lódiadás: Pályázat minden Bács-Bodrogh vármegyei, Baja, Szabadka, Zombor és Ujvidék városi tenyésztő, ha bélyegtelen hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy az egy évnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakancsa a csikó születése előtt már sajátja volt, illetőleg, hogy az elővezetett 3 éves kancacsikó, 1-2 éves méncsikó és mén, az ellés idejében birtokában volt kancától származik és általa neveltetett.

Az elővezetett lovak megbirálását, valamint az odaítélt díjak kiosztását a gazdasági egyesület lótenyésztő bizottsága eszközöli.

A pályázók kötelesek a kijelölt nap reggeli 7 órájáig lovaikkal a helyszínen megjelenni.

A lovak összeírása után utólagosan jelentkezők, a pályázatban nem vehetnek részt.

A bírálat az összeírás után, — a díjak kiosztása és nyertes lovak elővezetése délután 2 órakor tartatik.

A díjak pénzbeliek és oklevelek.

A tehetősebb tenyésztő csak oklevél kifizetésére számíthat.

Díjak:

I. Sikertült szopós- vagy egy évesnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakancsok számára, melyek jól állott, erőteljes állapotban vannak és a jó tenyészkancaik kelleivel bírnak:

I. díj 100 frank, II. díj 80 frank, III. díj 60 frank, IV. díj 40 frank, V. díj 20 frank, VI. díj 10 frank VII. díj 10 frank, VIII. díj 10 frank.

II. Három éves kanca csikók számára, melyek kitünő tenyészképességet ígérnek:

I. díj 60 frank, II. díj 40 frank, III. díj 20 frank, IV. díj 10 frank, V. díj 10 frank, VI. díj 10 frank.

III. Egy-két éves kancacsikók számára:

I. díj 30 frank, II. díj 20 frank, III. díj 10 frank, IV. díj 10 frank.

IV. Egy-két éves méncsikók számára:

I. díj 20 frank, II. díj 10 frank, III. díj 10 frank.

V. Mének számára:

I. díj 30 frank, II. díj 20 frank, III. díj 10 frank.

Lóverseny:

I. Futam. Mezei gazdák versenye. Futtathat minden bácskai, Baja, Szabadka, Zombor és Ujvidék városi gazda, saját nevelésű lovával. Pálya hossza 1600 méter.

I. díj 100 frank, II. díj 60 frank, III. díj 30 frank.

II. Futam. Urlovar verseny. Telivérek kizártnak. Tét 5 frt, mely a nevezésnél befizetendő. Pálya hossza 2400 méter.

I. díj 500 frank, II. díj 100 frank, III. díj tétek fele.

III. Futam. Vigaszverseny. Futhatnak az I. és II. futamban vesztes lovak.

I. díj 40 frank, II. díj 20 frank, III. díj 10 frank.

IV. Ügető verseny kettős fogatokkal. Pálya hossza 16 kilométer. Azon fogatok, melyek legalább 48 perc alatt nem érkeznek be, díjra nem számíthatnak.

I. díj 300 frank, II. díj 100 frank, III. díj 40 frank.

Ezen négy versenyen kívül esetleg alakult más futamok és fogadások is megengedtetnek, melyekben azonban a gazd. egyesület csak mint bíráló vesz részt.

Nevezés a versenytitkárnál a verseny nap déli 12 órájáig vagy szóbelileg vagy levél útján. A jury-szabályzat minden nevezőnek megküldetik.

A lóverseny kezdete délután 2 óra, a lódiázason nyertes lovak elővezetése után.

Beléptidj a lóversenyre: Számozott hely 1 frt 50 kr, tribünjegy 1 frt, bemenet 20 kr. Jegyek előre váltathatók Jakobsits Mihály pénztárnoknál és Falcione Gusztáv ur dohánytözsdejében.

Jury: Elnök: Schmausz Endre, alelnökök: Koczkar Zsigmond, Vojnits Simon. A jury tagjai a helyszínen választatnak. Indítók: Kölber Elemér, dr. Széchenyi Tamás, ifj. Szentő János. Időmérők: Bezeredy István, Vermes Béla. Versenytitkár: Rombay Dezső.

Közgazdaság.

A kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmiügyi miniszertől vett leirat folytán értesíti az érdekelteket, hogy a görög kormány által közelebb kihirdetett törvény szerint a stearin és stearin-gyertya gyártáshoz szükséges nyers anyagok, u. m.: marhafaggyu és kénsvav, közvetlenül külföldről vagy átmeneti kereskedelem útján Görögországba behozva minden vámtól valamint minden állami és községi illetéktől mentesek, ha igazoltatik, hogy ezen anyagok kizárólag a fent említett célra vannak rendelve.

A szilvatermés Boszniában. A boszniai szilva megynk piacain is nagy szerepet játszik. Boszniában az idén a szigorú tél, a hideg tavasz és a hernyók tömeges fellépése következtében — szilva kivételével — a gyümölcstermelés rosszul telt ki. Egyes kerületekben, mint Gradiska, Dervent és Prujavor, a szilva is rossz termést ígér, ellenben kitünő kilátásokat nyújt a fadai kerületekben, minők: Bielina, Breska, Tuzla, Kostajnica stb. Azt remélik, hogy az előző évhez képest legalább 70% al nagyobb termés lesz, tehát körülbelül 80 millió oka. 1888-ban 84, 1889-ben 61 és 1890-ben 48 millió oka szilva termett Boszniában.

A munkaszünet és az orthodox zsidók. Az orthodox zsidók tudvalevőleg minden munkaszünetet törvény nélkül is megünnepelik a — szombatot. De a vasárnapot meg a törvény rendel munkaszünetnek s így önékik tulajdonképpen két munkaszünetes napjuk van egy héten. Mozgalmat indítottak tehát e törvény ellen s mozgalmat úgy látszik, főleg a zsidókereskedők teszik magukévá. Most egy emlékiratot küldtek szét az országban, a melyben azt fejtegetik, hogy a munkaszüneti törvény megváltoztatása az összes kereskedőknek érdeke. Elmondják, hogy a hol van is törvényes munkaszünet, a legtöbb foglalkozási ágat illetőleg délutánra van szorítva s hogy Amerikában, a hol a vallásengedélyt tisztelik, a szombatot ünneplő zsidókereskedőknek megengedik, hogy vasárnap nyitva tartásukat. Az országos zsidókerület e hó végén gyűlt össze s a kormányt küldöttség útján és emlékiratban fogja kérni a törvény megváltoztatására.

Naptár. Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
18 Kedd	Ilona csász. né Ilona, Agap.	6 Urunk szinv.	
19 Szer.	Lajos pk.	Széböld, Tekla	7 Dometius
20 Csüt.	István m. kir.	István m. kir.	8 Emilián
21 Pént.	Bernát ap.	Ad Kemény, Ad.	9 Mátyás ap.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTÉR.)

Nyilatkozat.

Gyalázatos merényletet inscenizott Steltzer Frigyes felfüggesztett kiszácsi ev. lelkész, kereskedői reputáció és politikai jellemem ellen. Nevezett egyen ugyanis „Követőválasztási előkészületek Bácsmegeyben” címe alatt szennyes röpiratot nyomtatott Budapesten, melyre tudtom és beleegyezésem nélkül e szavakat nyomtatta: „Kapható Herger A.-nál Ujvidéken”, de hogy engem állok uton a röpiratnak terjesztésére bírtam, a röpiratnak kinyomtatása után következő levelet intézte hozzám: „T. c. Herger Ágost ur könyvkereskedése Ujvidék. Egy füzetre, mely Bácsmegeye legújabb történetét ismerteti, azt fogom nyomtatni: Ara 30 kr, kapható Herger Ágoston könyvkereskedésében Ujvidéken. Azt hiszem, hogy ezen szavak ellen nincsen semmi kifogása, mert 300 példányt csak ugyan szokott feltételek mellett rendelkezésére fogok bocsátani. Budapesten, 1891. augusztus 5 én. Tisztelettel Steltzer Frigyes s. k. Hotel Hungaria 94.”

A röpiratot csakugyan beküldötte s miután Ujvidékről távol voltam, üzleti személyzetem pedig az állítólagos történeti művecskének tartalmát nem ismerte, annak visszaküldése iránt azonnal nem rendelkeztem, én azonban amint hazaérkeztem, e szennyes röpiratot mindjárt félredobattam s azt szerzőjének rendelkezésére bocsátom azzal, hogy határozottan tiltakozom az ellen, mikép szeplőtlen címetet az ő piszkos machinációival összekötöttebe hozza.

Kelt Ujvidéken, 1891. augusztus 12-én.

Herger Ágoston.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

itt megrendelhetők:

- Hírlapok.
- Művek.
- Naptárak.
- Táblázatok.
- Falragaszok.
- Körlevelek.
- Táncvigalmi meghívók.
- Táncrendek.
- Étlapok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

KÖNYV- és KÖNYVOMDAI INTÉZET.

Papír és írószerek a bevásárlási áron.

Könyv-kötőmunkák elfogadtnak és a kiállítási áron szállíthatnak.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

itt megrendelhetők:

- Váltók.
- Gyászlapok.
- Szamlák.
- Levelejek.
- Névjegyek.
- Eljegyzési és esketési kártyák.
- Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Községeknek egész éven át hitel.

Ránay Sándor úri-szabó

(trigonometriai rendszer).
Ajánlja magát az úri közönségnek ízléses, elegáns és még sem drága munkáival. Zombor Árpád-utca 100. sz.

2-1 Szabászat tanítására ajánlkozik.

6051. sz. kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Cservenka községben megüresedett községi lovas rendőri állás betöltésére pályázatot hirdetek:

A betöltendő rendőri állás javadalmazása 300 frt fizetés és 100 frt lótartható átalány, az egyenruházatot azonban sajátjából tartozik beszerezni.

Községi rendőrtől csak oly egyének alkalmazhatók, kik:

- magyar honpolgárok;
- védkötelezettségüknek megfeleltek, 24-ik életévüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték;
- fedhetlen erkölcsűek, s teljesen rovatlan előéletűek;
- teljesen egészségesek;
- irni és olvasni tudnak, és a községben divó földnyelvet bírják.

A községi rendőrségbe való felvételnél a többi kívánalmak egyenlősége esetében elsőbbség adandó első sorban:

- az 1873. évi II. t. c. által kedvezményezett altiszteknek és kiszolgált állami csendőroknak;
- másodsorban a hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyéneknek;
- harmadsorban az eddig minden kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem felelőségi minőségben) alkalmazásban állott egyéneknek.

Végül előny minden körülmények között a szolgálattal magyar nyelvben szó- és írásban való jártasság, valamint a nötlenség.

A pályázni kívánók okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzá **folyo évi augusztus hó 26-ig** nyújtják be.

Kulán, 1891. évi augusztus hó 13. án.

Dr. Molnár Károly,

főszolgabíró.

2-1

Pályázat tanítói állásra.

A szenttamási (Bácsmegeye) r. k. iskolaszék egy újonnan szervezett tanítói állásra pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása következő: 1. Kézpénzben 500 frt. 2. Tanítói lak fűtésére 84 frt. 3. Tanterem fűtésére 40 frt. 4. Tanterem tisztántartására 30 frt. 5. Ismétlőiskola tanításáért 20 frt. 6. Írószerekre 15 frt. 7. Szabad lakás.

A kellőleg felszerelt folyamodványok a szenttamási r. k. iskolaszékre címezve, alulírt keresperes és iskolaszéki elnökhöz **szeptember hó 1-éig** lesznek beküldendőek. A zenében és kántori teendőikben jártasak előnyben részesülnek. Az állás szeptember 15-éig elfoglalandó.

MATOSS JÁNOS,

esperes-plébános, iskolaszéki elnök.

6-4

Krondorfi

legjobbnak elismert
alkalikus savanyúvíz

általános kedveltségnek örvend, mint kitünő, az egészségnek hasznos

üditő ital

gyógyborral, valamint gyümölcsnedvekkel vegyítve.

Magyarországi főraktár:
BAUER LAJOS és TESTVÉRE
Budapest, V., Arany-János-utca 9. sz.

Kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

6-4

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Miliczky István végrehajtást szenvedő elleni 105 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Ns.-Militicsen fekvő, a ns.-militicsi 112. sz. tjkvben foglalt Miliczky István nevén álló A. I. 21. hr. 121. ö. i. sz. ház és 447 ö. beltelekre az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi október hó 20-ik napján délelőtt 10 órakor** Ns.-Militics község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri reudelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1891. évi július hó 28. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekk. hatóság.

Ráics Lyubomir,

kir. törv. bíró.